Vabariigi Valitsuse 17. jaanuari 2006. a määruse nr 14 „Audiovisuaalse teose ja teose helisalvestise isiklikeks vajadusteks kasutamise kompenseerimiseks tasu maksmise kord, salvestusseadmete ja -kandjate loetelu ja nendelt kogutava tasu määrad ning kultuuri- ja teadusprojektide finantseerimiseks toetuse taotlemise kord“ muutmise määruse eelnõu seletuskirja juurde
Lisa

KOOSKÕLASTUSTABEL

Kooskõlastamise käigus esitatud märkused ja ettepanekud Vabariigi Valitsuse 17. jaanuari 2006. a määruse nr 14 „Audiovisuaalse teose ja teose helisalvestise isiklikeks vajadusteks kasutamise kompenseerimiseks tasu maksmise kord, salvestusseadmete ja -kandjate loetelu ja nendelt kogutava tasu määrad ning kultuuri- ja teadusprojektide finantseerimiseks toetuse taotlemise kord“ muutmise määruse eelnõule

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks 27.03.2026.

Sisulise tagasiside esitas kokku kaksteist asutust (sh ühispöördumised). Kooskõlastustabel on seletuskirjale lisatud.

Esitatud sisulisi arvamusi ja ettepanekuid ning nende arvesse võtmist on kajastatud alltoodud kooskõlastustabelis.

Ettepaneku esitaja/märkuse sisu	**Seisukoht/selgitus:**
1. Eesti Lavastajate ja Dramaturgide Liit	
Tänan, et jagasite eelnõu Eesti Lavastajate ja Dramaturgide Liiduga. Leiame, et arengud on õiglased ja läbipaistvad, muudatusettepanekuid meil ei ole. Küll aga on meile arusaamatu, mis põhjusel meie liit on jäänud välja erakopeerimise tasu jaotuskavast. Meie liidu liikmed on kõige selgemas mõttes autorid ja praegu kehtivast	**Teadmiseks võetud** Selgitus Vastavalt AutÕS § 26 lg-le 1 on audiovisuaalse teose või teose helisalvestise autoril, esitajal, tootjal õigus saada õiglast tasu audiovisuaalse teose või teose helisalvestise kasutamise eest erakopeerimise erandi raames.

seadusest ega meile saadetud seaduse eelnõust pole selge, mis lavastajaid ja dramaturge sellisena ei käsitleta. Kellega meil oleks võimalik sel teemal aru pidada?	Kui organisatsioon esindab selliseid õiguste omajaid, kellel on õigus erakopeerimise tasule (audiovisuaalse teose või teose helisalvestise autorid, esitajad, tootjad), peab kõnealune organisatsioon olema kollektiivse esindamise organisatsioon (KEO), kuivõrd erakopeerimise tasu puhul on õiguse teostamine KEO kaudu kohustuslik vastavalt AutÕS § 79 lg-le 3. Seega saavad tasu jaotamises osaleda üksnes KEO-d AutÕS § 76 lg 2 tähenduses.
2. Eesti Ajakirjanike Liit	
Eelnõu seletuskirja p 2.1 leheküljel 2 räägib autorist, kuid viidetes ei ole autorit defineeritud kui füüsilist isikut. Seega on põhjendatud, et lauses „Autorile või kaasnevate õiguste omajale (edaspidi õiguste omajad)...“ asendada sõna „või“ sõnaga „ja“ sest autor muutub autoriks teose loomisel, sellele vormi andmisel, mis ei sõltu avaldamise ajast. Teose taasavaldamiseks peab olema nii autori kui ka väljaandja luba. On juhtumeid, kui autor saab juhuslikult teada, et tema teos (artikkel või foto) on avaldatud erakondlikus väljaandes või veebilehel. Või on riigiasutus selle tasuta veebis avaldanud (nt muis.ee, digar.ee jm). Seetõttu leiab ajakirjanike liit, et on õiglane soov saada osa 10%-lisest autorite hüvanguks mõeldud jaotatavast summast, et kulutada seda autorite teavitamiseks nende õigustest. Et määruses nimetatud seadmeid kasutatakse laialdaselt kõigis vormides ajakirjandusliku sisu erakopeerimiseks, on ajakirjanike liidul huvi kaitsta tugevamini autorite õigusi. Praegu ei ole ette nähtud mehhanismi, mis tooks õiglase tasu autorini teisiti kui KEO kaudu. Ka on ajakirjanike liit jätkuvalt seisukohal, mida väljendasime 02.09.2025 saadetud arvamuses „Eesti Ajakirjanike Liidu arvamus autoriõiguse seaduse muutmise seaduse (erakopeerimise	**Osaliselt arvestatud, teadmiseks võetud** <u>Selgitus</u> Asendasime sõna „või“ sõnaga „ja“ osundatud kohas. Leiate, et on õiglane soov saada osa 10%-lisest autorite hüvanguks mõeldud jaotatavast summast, et kulutada seda autorite teavitamiseks nende õigustest. Kui Eesti Ajakirjanike Liit soovib kasutada nn 10% tasu, (AutÕS § 27 lg 10), tuleb esitada sellekohane taotlus tuginedes erakopeerimise määruse (eelnõuga muudetav määrus) § 4 lg-le 1. Leiate, et seadmeid kasutatakse laialdaselt kõigis vormides ajakirjandusliku sisu erakopeerimiseks. Selgitame, et oleme kavandamas uuringut, mis selgitaks välja, milliseid teoseliike peale audiovisuaalsete teoste

tasu jaotuskava koostamine) eelnõu kohta“, et KEOde loetelu peab jääma avatuks, mis võimaldab seadust muutmata täiendada tasu saavate organisatsioonide nimekirja.	ja teose helisalvestiste kasutatakse isiklikeks otstarveteks. Vastavalt uuringust saadud tulemustele saab otsustada edasiste sammude üle.
3. Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Kaupmeeste Liit, Eesti E-kaubanduse Liit	
3.1. Erakopeerimise tasumäärade tõstmine on põhjendamatu Eelnõu kohaselt suureneb nutitelefonide erakopeerimise tasumäär praeguselt 3,5 eurolt 6 euroni. Arvutite, väliste kõvaketaste ja salvestusfunktsiooniga telerite pealt makstavat tasu tõstetakse eelnõuga 0,5 euro võrra. Seletuskirjas põhjendatakse tasumäärade tõusu eelkõige tarbijakäitumise küsitluse tulemustega ning elukalliduse tõusuga. Meie hinnangul on tasumäärade tõstmine põhjendamatu järgmistel põhjustel: 1) Tasumäärade tõus ei ole kooskõlas tarbijakäitumise küsitluse tulemustega. Kui 2017. aasta küsitluse tulemuste kohaselt ei olnud 59% vastanutest teinud viimase 12 kuu jooksul muusikast koopiaid, siis 2025. aasta küsitluse kohaselt oli see näitaja tõusnud 77%-ni. Lisaks on sel ajaperioodil suurenenud 4%-lt 6%-ni ka nende inimeste osakaal, kes on muusikat alla laadinud tasulise võrguteenusena, mis ei ole erakopeerimise erandiga hõlmatud. 2025. aasta küsitluse tulemuste kohaselt on muusikast tasuta võrguteenuste koopiaid teinud 16%, aga on ebaselge, kui palju neist on online allalaadimisi (on erakopeerimise objektiks) ja palju offline allalaadimisi (ei ole erakopeerimise objektiks). Audiovisuaalse sisu osas on võrreldes 2017. aastaga suurenenud 67%-lt 84%-ni nende inimeste osakaal, kes ei ole viimase 12 kuu jooksul koopiaid teinud. Lisaks on 3% alla laadinud audiovisuaalseid teoseid tasulise võrguteenusena, mida ei hüvitata erakopeerimise tasuga. 2025. aasta küsitluse tulemuste kohaselt on audiovisuaalsetest teostest tasuta võrguteenuste koopiaid teinud 12%, aga on ebaselge, kui palju neist on online allalaadimisi (on erakopeerimise objektiks) ja palju offline allalaadimisi (ei ole erakopeerimise objektiks). Seega näitavad küsitluse tulemused selgelt, et tarbijate käitumine on muutunud ja aasta-aastalt tehakse üha vähem koopiaid muusikast ja audiovisuaalsetest teostest. Sellest tulenevalt ei ole ka põhjendatud tõsta erakopeerimise tasumäärasid.	**Mittearvestatud, teadmiseks võetud** <u>Selgitus</u> Toote välja, et teie hinnangul on tasumäärade tõstmine põhjendamatu: 1) Toote välja, et 2025. aasta küsitluse tulemuste kohaselt on muusikast tasuta võrguteenuste koopiaid teinud 16% ning audiovisuaalsetest 12%, aga on ebaselge, kui palju neist on online allalaadimisi (on erakopeerimise objektiks) ja palju *offline* allalaadimisi (ei ole erakopeerimise objektiks). Selgusetuks jääb vahetegu „online allalaadimised (on erakopeerimise objektiks) ja offline allalaadimised (ei ole erakopeerimise objektiks)“. Kui kasutaja laeb tasuta võrguteenusena oma seadmesse (või ka kasutatavasse pilvteenusesse) sisu, läheb selline tegevus erakopeerimise erandi alla. 2) Voogedastusteenuste kasutamise eest maksavad tarbijad juba tasu, millest laekub tulu õiguste omajatele. Oleme uute tasumäärade kujundamisel arvestanud voogedastuse kasutamisega, st salvestised, mida kasutajad teevad voogedastusteenuse käigus (nn *offline streaming copies*) ei lähe

2) Lisaks tuleb arvestada, et voogedastusteenuste kasutamine on võrreldes 2017. aastaga oluliselt kasvanud. Seletuskirja (lk 11) kohaselt on tasuliste voogedastusteenuste kasutus kasvanud nii muusika kui ka audiovisuaalse sisu puhul 7%-lt 32%-ni. Samas ei kuulu selline kasutus erakopeerimise erandi alla ning selle eest ei maksta erakopeerimise tasu. See näitab, et erakopeerimise tasu aluseks olev tegevus on vähenemas, mitte suurenemas, mistõttu ei ole tasumäärade tõstmine põhjendatud. Seejuures tuleb arvestada, et voogedastusteenuste kasutamise eest maksavad tarbijad juba tasu, millest laekub tulu õiguste omajatele. 3) Meie hinnangul ei ole tasumäärade tõstmisel põhjendatud automaatselt lähtuda tarbijahinnaindeksi muutusest. Hinnata tuleb, kas ja kui palju on alates viimasest tasumäärade tõstmisest tõusnud õiguste omajate sissetulekud. 4) Lisaks ei ole ka muud seletuskirjas toodud põhjendused väga veenvad. o Näiteks on seletuskirjas (lk 10) põhjendatud nutitelefonide tasumäärade tõstmist sellega, et nutitelefone kasutatakse just kontsertidel toimuva jäädvustamiseks, kui lindistatakse kontserdil kõlanud teose helisalvestisi ja audiovisuaalseid teoseid. Seletuskirjas leitakse, et kuna õiguste omajatele võib nimetatud tegevusest tekkida saamata jäänud tulu, arvestatakse selle asjaoluga nutitelefoni tasumäära kujundamisel. Rõhutame, et paljud üritused lubavad ja isegi soodustavad teadlikult nutiseadmete kasutamist salvestamiseks isiklikul eesmärgil, kuna see aitab suurendada nähtavust. Seega ei ole see mõjuv põhjus tasude tõstmiseks. o Salvestusfunktsiooniga telerite osas toome välja, et need ei luba salvestada kõigist allikatest. Näiteks saab salvestada vaid antenni ja kaabelsisendist tulevat signaali ja salvestust ei ole võimalik taasesitada teistes seadmetes. Striimingteenuste (Telia, Elisa, Go3 jne) kaudu levivat sisu ei ole samuti tehniliselt võimalik telerite vastava funktsiooni abil salvestada. Lisaks puudub teleritel sellise sisu jaoks piisav mälumaht. Isegi kui salvestamist kasutatakse, on selleks vaja välist mälupulka või kõvaketast, millelt on erakopeerimise tasu juba tasutud. Juhime tähelepanu ka sellele, et suuremad tootjad on hakanud salvestusfunktsiooni oma teleritest eemaldama ning seega võib eeldada, et peagi kaob üldse mõjuv põhjus teleritelt koguda erakopeerimise tasu.	erakopeerimise erandi alla ja oleme sellega arvestanud. Lisame, et kasv voogedastusteenuste kasutamises ei tähenda tingimata, et erakopeerimine ei ole enam relevantne või et tasusid ei tohi tõsta. Kasutajad võivad paralleelselt tellida tasulisi voogedastusteenuseid ja teha oma seadmetesse erakopeerimise erandile tuginedes koopiaid. 3) Teie hinnangul ei ole tasumäärade tõstmisel põhjendatud automaatselt lähtuda tarbijahinnaindeksi muutusest. Teie arvates tuleb hinnata, kas ja kui palju on alates viimasest tasumäärade tõstmisest tõusnud õiguste omajate sissetulekud. Selgitame, et vastavalt statistikaameti andmetele oli valdkonnas „kunst, meelelahutus ja vaba aeg“ 2021 II kvartalis (kui tasumäärad kehtestati) keskmine brutokuupalk 971 eurot, 2025 IV kvartalis 1 731 eurot. Nimetatud ajavahemikus on palgakasvu kordaja 1,78, mis on kõrgem THI kasvu kordajast, mida arvestati käesoleva eelnõu puhul (1,46) tasumäärade korrigeerimisel. Selgitame „õiglane hüvitis“, mida õiguste omajad on õigustatud saama, on EL õiguse autonoomne mõiste, mida tuleb sisustada EL-is ühetaoliselt (EKo EGEDA, C-470/14, p 38). Erakopeerimise süsteem peab võimaldama kompenseerida õiguste omajatele kahju, mis on neile tekkinud seetõttu, et nende õiguste objekte

	võimaldatakse isiklikul eesmärgil loata reprodutseerida (EKo Padawan, C-467/08, p-d 39-42). Üldine hinnatõus asjaomases kategoorias olekski indikatsiooniks, milline on kasv hüpoteetilise teose reprodutseerimise litsentsi maksumuses, mida kasutaja peaks õiguste omajale tasuma erakopeerimise erandi puudumisel. Näiteks Madalmaades arvestatakse tasumäärade muutmisel samuti inflatsiooniga (https://www.thuiskopie.nl/nl/about-stichting-de-thuiskopie). 4) Toote välja, et paljud üritused lubavad ja isegi soodustavad teadlikult nutiseadmete kasutamist salvestamiseks isiklikul eesmärgil, kuna see aitab suurendada nähtavust. Jääb ebaselgeks, mida mõtlete „lubamise“ all. Kui nimetatud „luba“ oleks AutÕS § 46 lg 1 tähenduses litsents ja ürituse külastaja teeks litsentsile tuginedes salvestise oma nutitelefoni, ei rakenduks erakopeerimise erand, sest autorilt oleks saadud salvestise tegemiseks luba. Siiski meile teadaolevalt igale ürituse külastajale taolist AutÕS § 46 lg 1 tähenduses litsentsi ürituse salvestamiseks ei väljastata. Telerite kohta esitatud argumendid võtame teadmiseks. Kui teie väide vastab tõele ja mingil ajahetkel kaob üldse mõjuv põhjus teleritelt koguda erakopeerimise tasu, saab salvestusseadmete ja -kandjate nimekirja vastavalt muuta.

3.2. Tasumäärade tõstmise asemel tuleb tõhustada järelevalvet Erakopeerimise tasumäärade tõstmise üks oluline eeldus on see, et tasu maksmise üle toimub tõhus kontroll ning kõik või vähemalt väga suur osa isikutest, kes peavad tasu maksma, seda ka teevad. Samuti peab tasu kogumine olema läbipaistev. Praegune tasu kogumise süsteem ei vasta nendele kriteeriumitele. Näiteks puudub selgus, kes ja kui palju maksab aastas erakopeerimise tasu. Tasu maksvad ettevõtjad on väljendanud muret, et praegu ei ole järelevalve tasu maksmise üle piisavalt tõhus ning seetõttu ei pruugi paljud isikud täita tasu maksmise kohustust. Eelkõige tekitab küsimusi see, kas ja kui palju maksavad erakopeerimise tasu välisriikides asuvad e-poed. Seletuskirjas ei ole analüüsitud, kui suures ulatuses jääb erakopeerimise tasu tegelikult kogumata. Ilma selle teabeta ei ole võimalik hinnata, kas probleem seisneb tasumäärade suuruses või nende kogumise efektiivsuses. Seega teeme ettepaneku täiendada selles osas seletuskirja. Enne tasumäärade tõstmist tuleb esmalt tagada olemasoleva süsteemi tõhus toimimine. Lisaks võiks tasu koguja avaldada isikute nimekirja, kes maksavad erakopeerimise tasu, jättes konkreetsed tasu summad avalikustamata. See suurendaks tasu kogumise süsteemi läbipaistvust ning tugevdaks ühiskondlikku järelevalvet erakopeerimise tasu maksekuulekuse üle. Samas peab tasu kogujal ja ka ministeeriumil olema põhjalikum ülevaade erakopeerimise tasu maksmise kohustuse täitmisest. Leiame, et tasumäärade tõstmise asemel tuleb keskenduda sellele, kuidas kehtivate tasumäärade piires koguda kokku erakopeerimise tasu võimalikult suures ulatuses. See aitab samuti suurendada õiguste omajatele makstavat hüvitist.	**Teadmiseks võetud** <u>Selgitus</u> Toote välja, et erakopeerimise tasu maksmise üle puudub piisavalt tõhus järelevalve. Leiate, et tasumäärade tõstmise asemel tuleb keskenduda sellele, kuidas kehtivate tasumäärade piires koguda kokku erakopeerimise tasu võimalikult suures ulatuses. Selgitame, et võimalik erakopeerimise tasu kogumise tõhustamine eeldab AutÕS-i muutmist. Praeguse VV määruse muutmisega täidab VV tal lasuvat ülesannet erakopeerimise tasumäärad ajakohastada vastavalt AutÕS § 27 lg-le 7^2. Oleme valmis käesoleva määruse muutmise eelnõu väliselt arutama erakopeerimise tasu kogumise võimalike kitsaskohtade üle, leidmaks kohti, mida saaks tõhusamaks muuta.
3.3. Tasumäärade tõstmine suurendab ebaausat konkurentsi Kuna turul on juba praegu tihe konkurents, siis halvendavad tasumäärade tõusud just Eestis tegutsevate ettevõtjate konkurentsivõimet. Eelnõu annab olulise eelise nendele, kes tasu ei	**Teadmiseks võetud** <u>Selgitus</u> Mõistame mure, et „eelise“ võivad saada isikud, kes ei täida neil lasuvat kohustust

maksa. Näiteks eelnõu jõustudes saab ebaaus ettevõtja ca 7,5-eurose eelise, kui ta jätab nutitelefoni pealt maksmata erakopeerimise tasu koos käibemaksuga. Eelkõige saavad konkurentsieelise veebipoed, mis asuvad väljaspool Eestit. Lisaks on risk, et suureneb motivatsioon tasu mitte maksta või maksta tegelikust väiksemas ulatuses. Seletuskirjas on hinnatud, et tasu tõstmise mõju ettevõtjatele on väike, kuna tasu kandub edasi tarbijale. Selline käsitlus ei arvesta tegelikku turuolukorda, kus ettevõtjad konkureerivad hinnatasemega nii Eesti-siseselt kui ka piiriüleselt. Isegi väike hinnavahe võib mõjutada tarbijate ostuotsuseid ning seeläbi halvendada Eesti ettevõtjate konkurentsivõimet. Palume selles osas täiendada mõjuanalüüsi.	erakopeerimise tasude maksmiseks. Samas nagu ülal selgitasime, võimalik erakopeerimise tasude kogumise süsteemi tõhusamaks muutmine saab toimuda AutÕS-i muutmise teel, mis jääb käesoleva määruse muutmise eelnõu skoobist välja.
3.4. Erakopeerimise tasu tagastamise süsteemi tuleb muuta Autoriõiguse seaduse § 27 lg 5 p 2 ja 3 kohaselt on salvestusseadmete ja -kandjate eksportijatel ning muudel juriidilistel isikutel, kes on toote hinna osana maksnud erakopeerimise tasu, õigus tasu tagasi nõuda. Autoriõiguse seaduse § 27 lg 6 kohaselt peab tasu tagasi nõudmiseks esitama kirjaliku taotluse tasu kogujale. Sellisel viisil tasu tagasi nõudmine on ebamõistlikult suure halduskoormusega ning seetõttu ei kasutata meile teadaolevalt praktikas seda erandit väga tihti. Palume ministeeriumilt teavet selle kohta, kui suures ulatuses on aastatel 2021-2025 juriidilised isikud tasu kogujalt nõudnud tagasi erakopeerimise tasu. Oleme varasemalt teinud ja teeme uuesti ettepaneku otsida lahendusi, kuidas vähendada ettevõtjate halduskoormust seoses erakopeerimise tasu tagasi nõudmisega. Ühe lahendusena pakume välja idee lisada seadusesse põhimõte, et salvestusseadmete ja -kandjate eksportijad ning muud juriidilised isikud, kes kasutavad salvestusseadmeid ja -kandjaid ärilisel eesmärgil, on vabastatud erakopeerimise tasu maksmisest.	**Teadmiseks võetud** <u>Selgitus</u> Toote välja, et mõistlikum oleks *ex ante* mudel, kus ärieesmärkidel seadmeid kasutavad isikud on vabastatud selle tasu maksmisest. Selgitame, Euroopa Kohus on asunud seisukohale, et liikmesriigid võivad kehtestada ümberlükatava eelduse, et seadmed, aparaadid ja andmekandjad tehakse füüsilistele isikutele kättesaadavaks isiklikuks tarbeks (EKo Bluechip, C-822/24, p 25). Euroopa Kohus on täpsustanud, et liikmesriik võib kehtestada süsteemi, kus vastaval isikul on õigus nõuda makstud tasu tagastamist juhul, kui seadmeid kasutatakse ilmselgelt muul eesmärgil kui erakopeerimine (EKo Bluechip, C-822/24, p 31). Lisaks ei saa ainuüksi „ärikliendist lõppostjaks“ olemise põhjal teha järeldust, et andmekandjaid ei kasuta kunagi füüsilised

	isikud isiklikuks tarbeks ja nende kasutuseesmärk ei ole otseselt ega kaudselt kaubanduslik (EKo Bluechip, C-822/24, p 39). Samuti eeldatakse, et asjasse puutuvad füüsilised isikud – olgu nad kas nii ostjad kui ka lõppkasutajad või üksnes lõppkasutajad, sest ärikliendist lõppostja tegi neile andmekandjad kättesaadavaks – kasutavad neid andmekandjaid täies ulatuses, sealhulgas reproduktsioonide tegemiseks isiklikuks tarbeks ja kasutuseesmärgil, mis ei ole otseselt ega kaudselt kaubanduslik (EKo Bluechip, C-822/24, p 41). Seega on Eesti nimetatud eeldusest lähtunud ja kehtestanud *ex post* süsteemi, kus isik saab AutÕS § 27 lg-s 5 nimetatud asjaolude esinemisel esitada tasu kogujale taotluse tagasi maksmiseks (AutÕS § 27 lg 6). Seoses taoliste *ex post* süsteemidega on Euroopa Kohus osundanud, et õigus tasu tagastamisele peab olema tõhus ega tohi muuta makstud tasu tagastamist ülemäära raskeks. Tasu tagasisaamise õiguse ulatus, tõhusus, kättesaadavus, sellele tehtud reklaam ja selle kasutamise lihtsus peavad võimaldama leevendada tasakaalu puudumist isiklikuks tarbeks koopia tegemise tasu süsteemi tõttu, et toime tulla tuvastatud praktiliste raskustega (EKo Bluechip, C-822/24, p 32). Eestis on tasu koguja (EAÜ) loonud erakopeerimise

	aruandluse tarbeks vastava veebiliidese (https://is.eau.org/erak/). Seega on erakopeerimise tasude aruandlus tehtud hõlpsaks ning ei ole meie hinnangul ülemäära raske.
4. Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit	
4.1. Ebavõrdne ja turgu moonutav tasu kogumise süsteem Kuigi kehtiva õiguse kohaselt peaks erakopeerimise tasu kehtima kõigile ettenähtud salvestusseadmete ja -kandjate tootjatele ning maaletoojatele, aga tegelikkuses kogutakse tasu turuosalisi ebavõrdselt koheldes. Puuduliku järelevalve tõttu langeb tasumiskohustus ebaproportsionaalselt kohalikele kaupmeestele, samal ajal kui rahvusvahelised veebimüüjad ja mitmed väiksemad e-poed tasu ei maksa. Eesti E-kaubanduse Liidu andmetel on kõikidest tellitud pakkidest 65% pärit Eestist ja koguni 35% välismaalt. Seejuures on kaubagruppide lõikes laiatarbe elektroonika üks populaarsemaid kategooriaid, moodustades ligikaudu 30% e-ostudest. Eeltoodut arvesse võttes on selge, et plaanitava diskrimineeriva süsteemiga jätkamisel suunab riik tarbijat veelgi rohkem eelistama seadmete soetamist veebipoodidest, kes tasu ei maksa ja suudavad seetõttu pakkuda paremat hinda. Selle tulemusena on erakopeerimise tasust kujunenud konkurentsi moonutav kohustus, mis halvendab Eesti ettevõtjate positsiooni võrreldes nii EL-i siseste kui ka kolmandate riikide müüjatega. Eelnõu ei käsitle seda probleemi sisuliselt ega hinda, kas tasu rakendub turul võrdselt.	**Teadmiseks võetud** Selgitus Võtame teadmiseks argumendid järelevalve kohta. Võimalik erakopeerimise tasu kogumise tõhustamine on seadusandja pädevuses ja eeldab AutÕS-i muutmist. Praeguse VV määruse muutmisega täidab VV tal lasuvat ülesannet vastavalt AutÕS § 27 lg-le 7^2. Oleme valmis käesoleva määruse muutmise eelnõu väliselt arutama erakopeerimise tasu kogumise võimalike kitsaskohtade üle, leidmaks kohti, mida saaks tõhusamaks muuta.
4.2. Põhjendamatu ja ebaproportsionaalne tasumäärade tõus ITL ei ole nõus kavandatava tasude kasvuga, eriti nutitelefonide puhul. Nutitelefoni tasumäära tõstmine 2,5 euro võrra (3,5 eurolt 6 euroni seadme kohta) ei ole meie hinnangul piisavalt	**Mittearvestatud, teadmiseks võetud** Selgitus

põhjendatud ning jätab mulje, et tegu on subjektiivse otsusega, mis ei põhine turu ja tarbimiskäitumise tegelikul analüüsil. Tarbijavaates tähendab see ligi 7,5-eurost hinnalisa koos käibemaksuga, mis on tarbeelektroonika kaubanduses märkimisväärne. Tegemist on väga hinnatundliku turuga, kus ka väikesed hinnavahed mõjutavad ostuotsuseid ja suunavad tarbijaid järjest enam välismaiste veebipoodide poole, kus sama tasu ei rakendata.	Nutitelefoni, nagu teistegi seadmete puhul, arvestati tasumäärade kavandamisel eelnõu seletuskirjas pikemalt lahti selgitatud näitajaid. Lisaks arvestati nutitelefonide tasumäära kujundamisel seletuskirja lk 9–10 selgitatud asjaolusid.
4.3. Negatiivne mõju kohalikele kaupmeestele ja müügimahtudele ning tarbijatele Nutitelefonide turg on viimastel aastatel müüdud ühikute arvestuses kahanenud ning seadmete keskmine kasutusaeg pikeneb, mida soodustab ka EL-i õigusest tulenev kohustus kaupu remontida. Kavandatav tasutõus on suunatud just sellele kaubagrupile, mis on juba tugeva surve all. Olukorda süvendab üleilmne mälukiipide puudus, mis on põhjustanud mobiiltelefonide hinnatõusu ning piiratud saadavuse. Prognooside kohaselt ületab sellest tulenev hinnatõus müüdud ühiku kohta 20%, kusjuures kõige suurema löögi saavad soodsamad hinnaklassid. Erakopeerimise tasu tõstmine lisab täiendava hinnasurve, mis võib vähendada müügimahtu ja seeläbi hoopis kahjustada eelnõu eesmärki suurendada õiguste omajatele kogutavat tasu. Eelnõu võib kaudselt soodustada seadmete ostmist välismaistelt müüjatelt, millega kaasnevad riskid seadmete kvaliteedi, tootjapoolse toe ja küberturvalisuse osas. Kõik seadmed ei pruugi vastata kohalikele tehnilistele ja turvanõuetele ega toimida tõrgeteta Eesti sidevõrkudes. Erakopeerimise tasu süsteem ei tohiks suunata tarbijaid selliste ostuvalikute poole.	**Teadmiseks võetud** <u>Selgitus</u> Toote välja, et erakopeerimise tasu tõstmine lisab täiendava hinnasurve, mis võib vähendada müügimahtu. Selgitame, et keskmise nutitelefoni hinna juures moodustuks erakopeerimise tasumäär 0,98% (praegu 0,58%). Võrdlus teiste EL liikmesriikidega näitab, et mitmetes riikides on nutitelefoni tasumäär 6 euro lähistel või isegi kõrgemal (DE 6,25 eurot, SE 6,76 eurot, IT 6,9 eurot, FR 14 eurot), EL mediaan 5,3 eurot. Lõppastmes peavad erakopeerimise tasumäärad tagama õiguste omajatele õiglase hüvitise. Seda isegi juhul, kui välised faktorid, nt mälukiipide puudus, mõjutavad seadmete turgu. Lisaks toote välja, et eelnõu võib kaudselt soodustada seadmete ostmist välismaistelt müüjatelt. Ei ole välistatud, et erakopeerimise tasude tõstmine omab turule mõju. Samas võimalike tasude kogumise ühtlustamisega, sh

	välismaistelt kauplejatelt tasude sissenõudmisega seotud küsimused jäävad väljapoole praeguse eelnõu skoopi.
4.4. Ebapiisav mõjuanalüüs ja puudulik turuhinnang ITL leiab, et enne eelnõuga edasi liikumist on hädavajalik täiendada seletuskirja põhjaliku mõjuanalüüsiga. Puudub hinnang sellele, millistest müügikanalitest soetatakse erakopeerimise tasu skoobis olevaid seadmeid – kui suur osa ostudest toimub Eestis või teistes EL-i riikides ning kui palju ostetakse tarbijate poolt otse kolmandatest riikidest. Eelnõu praeguses seletuskirjas on turumoonutus ning turule müüdud seadmetelt kogumata jäänud tasu suurus jäetud hindamata. Kuigi eelnõu seletuskiri ütleb, et on tahetud hoida järjepidevust algse (2017) ja viimatise (2025) tarbijauuringu skoobi puhul – ei saanud algses uuringus seda küsimust olla, kuna tasukohustust rakendati esmakordselt. Samuti ei ole hinnatud turule jõudnud seadmetelt kogumata jäänud tasu suurust ega tarbijakäitumise muutust seoses piiriülese e-kaubanduse kasvuga. Ilma nende andmeteta ei ole võimalik põhjendada tasumäärade tõstmist.	**Teadmiseks võetud** <u>Selgitus</u> Erakopeerimise tasumäärade kehtestamisel ei osutu määravaks, millistest müügikanalitest seadmed soetatakse. Tasumäärad peavad võimaldama õiglase hüvitise kogumist. Samuti pole määrav, milline on müüdud seadmetelt kogumata jäänud tasu suurus. Võimalike tasude kogumise ühtlustamisega, sh välismaistelt kauplejatelt tasude sissenõudmisega seotud küsimused jäävad väljapoole praeguse eelnõu skoopi. Sestap pole eelnõus antud näitajaid põhjalikumalt analüüsitud.
4.5. Erakopeerimise tegelik ulatus on oluliselt väiksem kui eeldatakse Eelnõu aluseks olev 2025. aasta tarbijauuring näitab, et enamik Eesti tarbijatest ei kasuta erakopeerimise erandit praktikas. Valdav osa ei ole viimase aasta jooksul teinud koopiaid helisalvestistest ega audiovisuaalsest sisust või on teinud seda viisil, mis ei kuulu erakopeerimise tasu alla (nt tasulised voogedastusteenused). Seetõttu tundub eelnõu seletuskirjas toodud arvutusvalem olemuslikult väär, kuna hindab 2017 vs 2025 muutust ja lisab THI, kuid ei hinda, kas vahepealse aja tehnoloogilist arengut ja voogedastusplatvormide kasutamise laialdast levikut arvestades kogu senise mudeli loogika on üldse enam kohane (tarbijauuringu punktid 4 ja 9). Läbiviidud uuringust selgus, et muusika/audio-video puhul pole 77% ja 84% tarbijatest üldse viimase aasta jooksul koopiaid	**Teadmiseks võetud** <u>Selgitus</u> Euroopa Kohtu seisukohast tulenevalt: 1) Kui seade on tehtud kättesaadavaks, ei ole vajalik tingimata näidata, et erandile tuginevad isikud on reaalselt teinud koopiaid ja seeläbi põhjustanud kahju õiguste omajatele (EKo Padawan, C-467/08, p 54) 2) Eeldatakse, et seadme omanik kasutab seadme funktsioone täielikult ära, sh vastava võimalusel koopiate tegemise funktsiooni (EKo Padawan, C-467/08, p 55)

teinud (nende pealt ei peaks maksma ka erakopeerimise eest) ning 6% ja 3% on teinud võrguteenuse kaudu tasulisi koopiaid (pole samuti erakopeerimise objektiks). Tasuta võrguteenuste koopiaid on teinud 16% ja 12%, aga ebaselgeks jääb, kui palju neist on online allalaadimisi (on erakopeerimise objektiks) ja palju offline allalaadimisi (ei ole erakopeerimise objektiks). See tähendab, et muusika osas 77+6=83 % ja audiovideo osas 84+3=87% küsitletutest pole üldse koopiaid teinud või siis on teinud selliseid, mis ei lähe erakopeerimise tasu alla. Need protsendid võivad olla veelgi suuremad sõltuvalt sellest, milline protsent tarbijatest on tasuta võrguteenuse kaudu alla laadinud offline režiimis. Seega on määruse eelnõus toodud soov maksustada kehtiva ja kavandatava mudeliga sisuliselt kogu elanikkonda ligikaudu 15% tarbijate käitumise alusel. ITL leiab, et selline lähenemine on olemuslikult väär ning ei arvesta piisavalt tehnoloogilise arengu ja voogedastusplatvormide laialdase levikuga.	3) Erakopeerimise tasu kehtestamiseks piisab asjaolust, et eraisikule tehakse kättesaadavaks seade, millega on võimalik teha koopiaid (EKo Padawan, C-467/08, p 56) Selgusetuks jääb arvamuses tehtud vahetegu „online allalaadimised (on erakopeerimise objektiks) ja offline allalaadimised (ei ole erakopeerimise objektiks)“. Kui kasutaja laeb tasuta võrguteenusena oma seadmesse (või ka kasutatavasse pilvteenusesse) sisu, läheb selline tegevus erakopeerimise erandi alla. Toote välja, nagu JDM-i plaan oleks maksustada kehtiva ja kavandatava mudeliga sisuliselt kogu elanikkonda ligikaudu 15% tarbijate käitumise alusel. Esiteks selgitame, et erakopeerimise tasu süsteem ei ole oma olemuselt maks. Maksu mõiste on defineeritud maksukorralduse seaduse §-s 2. Erakopeerimise süsteemiga kompenseeritakse õiguste omajatele kahju, mis tekib neile seetõttu, et nende ainuõigusi on piiratud. Mis puudutab „kogu elanikkonna [maksustamist] ligikaudu 15% tarbijate käitumise alusel“, siis nagu tuleneb Euroopa Kohtu seisukohtadest, eeldatakse, et seadme omanik kasutab seadme täit funktsionaalsust, sh teeb seadmega koopiaid (EKo Padawan, C-467/08, p 55) ja sellest piisab erakopeerimise tasu kehtestamiseks (EKo Padawan, C-467/08, p 56). Seega ei ole tõene väide, et kui üksnes

	mingi protsent (teie väidete kohaselt 15%) elanikkonnast reaalselt kasutab seadmeid erakopeerimise jaoks, tuleks erakopeerimise tasude süsteem üldse ära kaotada. Ka sellisel juhul, kui kõik kasutajad reaalselt ei tee konkreetse seadmega koopiaid erakopeerimise erandile tuginedes, tuleb Euroopa Kohtu juhiste kohaselt erakopeerimise tasu kehtestada. Küll aga võivad tasumäärad sõltuda mitmetest asjaoludest, oluline on, et erakopeerimise tasu süsteem tagaks õiguste omajatele õiglase hüvitise (EKo Padawan, C-467/08, p-d 39-42).
4.6. Professionaalse kasutuse mitte arvestamine Täiendava murekohana toome välja professionaalse kasutuse erandi (AutÕS § 27 lg 5 p 3), mis võimaldab küsida makstud tasu tagasi, kui salvestusseadmeid ja - kandjaid kasutatakse ettevõtja põhikirjalise tegevuse raames. ITL on teinud korduvalt ettepaneku rakendada mitmetes teistes riikides kasutavat oluliselt mõistlikumat ex ante mudelit, kus ärieesmärkidel seadmeid kasutavad isikud on vabastatud selle tasu maksmisest, mitte ei pea seda pärast tagasi küsima. Oleme küsinud Justiits- ja Digiministeeriumilt statistikat, kui palju küsivad Eesti ettevõtted professionaalse kasutuse erandi alusel makstud tasu tagasi, kuid ei ole seda seni saanud. Oleme ise uurinud ettevõtetelt ja saanud vastuse, et seda ei tehta – kas teadmatusest või pidades seda liigselt bürokraatialikuks tegevuseks. See aga viitab, et tasu makstakse rohkem kui seadus ette näeb ning see on vastuolus tasu eesmärgi ja Euroopa Kohtu otsustega. Kokkuvõtteks leiame, et enne mistahes tasumäärade tõstmist tuleb tagada tasu õiglane ja võrdselt rakenduv kogumine kõigilt turuosalistelt ning viia läbi sisuline mõjuanalüüs. Alternatiiviks peab olema süsteemi parandamine ja turumoonutuste kõrvaldamine, mitte hinnasurve suurendamine juba keerulises konkurentsiolukorras.	**Teadmiseks võetud** <u>Selgitus</u> Toote välja, et mõistlikum oleks *ex ante* mudel, kus ärieesmärkidel seadmeid kasutavad isikud on vabastatud selle tasu maksmisest. Selgitame, Euroopa Kohus on asunud seisukohale, et liikmesriigid võivad kehtestada ümberlükatava eelduse, et seadmed, aparaadid ja andmekandjad tehakse füüsilistele isikutele kättesaadavaks isiklikuks tarbeks (EKo Bluechip, C-822/24, p 25). Euroopa Kohus on täpsustanud, et liikmesriik võib kehtestada süsteemi, kus vastaval isikul on õigus nõuda makstud tasu tagastamist juhul, kui seadmeid kasutata ilmselgelt muul eesmärgil kui erakopeerimine (EKo Bluechip, C-822/24, p 31). Lisaks ei saa ainuüksi „ärikliendist

	lõppostjaks“ olemise põhjal teha järeldust, et andmekandjaid ei kasuta kunagi füüsilised isikud isiklikuks tarbeks ja nende kasutuseesmärk ei ole otseselt ega kaudselt kaubanduslik (EKo Bluechip, C-822/24, p 39). Samuti eeldatakse, et asjasse puutuvad füüsilised isikud – olgu nad kas nii ostjad kui ka lõppkasutajad või üksnes lõppkasutajad, sest ärikliendist lõppostja tegi neile andmekandjad kättesaadavaks – kasutavad neid andmekandjaid täies ulatuses, sealhulgas reproduktsioonide tegemiseks isiklikuks tarbeks ja kasutuseesmärgil, mis ei ole otseselt ega kaudselt kaubanduslik (EKo Bluechip, C-822/24, p 41). Seega on Eesti nimetatud eeldusest lähtunud ja kehtestanud *ex post* süsteemi, kus isik saab AutÕS § 27 lg-s 5 nimetatud asjaolude esinemisel esitada tasu kogujale taotluse tagasi maksmiseks (AutÕS § 27 lg 6). Seoses taoliste *ex post* süsteemidega on Euroopa Kohus osundanud, et õigus tasu tagastamisele peab olema tõhus ega tohi muuta makstud tasu tagastamist ülemäära raskeks. Tasu tagasisaamise õiguse ulatus, tõhusus, kättesaadavus, sellele tehtud reklaam ja selle kasutamise lihtsus peavad võimaldama leevendada tasakaalu puudumist isiklikuks tarbeks koopia tegemise tasu süsteemi tõttu, et toime tulla tuvastatud praktiliste raskustega

	(EKo Bluechip, C-822/24, p 32). Eestis on tasu koguja (EAÜ) loonud erakopeerimise aruandluse tarbeks vastava veebiliidese (https://is.eau.org/erak/). Seega on erakopeerimise tasude aruandlus tehtud hõlpsaks ning ei ole meie hinnangul ülemäära raske.
5. Eesti Audiovisuaalautorite Liit, Eesti Autorite Ühing, Eesti Esitajate Liit, Eesti Fonogrammitootjate Ühing, Eesti Näitlejate Liit, Filmi Esmasalvestuse Tootjate Ühing	
5.1. EELNÕU JÕUSTUMISTÄHTAEG – 1. JUULI 2026 - PEAB JÄÄMA PAIKA 1. AutÕS § 27 lg 7² kohaselt lasub Vabariigi Valitsusel kohustus erakopeerimise tasud üle vaadata vähemalt kord nelja aasta tagant. Kohustuslik ülevaatuse tähtaeg möödus 1. aprillil 2025. Seega Vabariigi Valitsus on juba enam kui aasta seaduslikust tähtajast üle läinud. Pärast mitu aastat kestnud korduvaid palveid Vabariigi Valitsuse määruse nr 14 muutmiseks ja seadusest tuleneva tähtaja järgimiseks on KEOde peamine soov näha erakopeerimise tasumäärade muutmisega kiiresti edasi liikumist ning eelnõus kavandatud jõustumistähtaja 1. juuli 2026 paika jäämist. See ei ole üksnes menetluslik küsimus, vaid sisuline küsimus sellest, millal õiguste omajatele kohaldub õiglane hüvitis, millele neil on seaduslik õigus. AutÕS § 27 lg 71 p 1 kohaselt peab kogutav tasu tagama autoritele, teose esitajatele, fonogrammitootjatele ja filmi esmasalvestuse tootjale õiglase hüvitise selle kahju eest, mis neile hinnanguliselt tekib erakopeerimise tagajärjel. KEOd on juhtinud juba varasemalt Vabariigi Valitsuse tähelepanu asjaolule, et õiglane hüvitis ei ole tagatud olukorras, kus nii tarbijahinnaindeks (THI) kui ka keskmine palk kasvavad, samal ajal kui erakopeerimisest kogutud tasud vähenevad. Probleemi ilmestab ka asjaolu, et	**Teadmiseks võetud** Selgitus Võtame arvamuse teadmiseks ja nagu olete arvamuses märkinud, on määruse muudatused plaanitud jõustuma 1. juulil 2026.

Eestis erakopeerimise eest kogutud tasud on madalad, võrreldes teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega. Tegemist on nii autoriõiguse seaduse kui ka selle aluseks oleva Euroopa Liidu infoühiskonna direktiivi rikkumisega. Seda probleemi saab ja tuleb lahendada tasumäärade tõstmisega kiiremas korras. Seega ei saa ega tohi kavandatud 1. juuli 2026 jõustumistähtaega edasi lükata.	
5.2. ERAKOPEERIMISE TASU UUTE MÄÄRADE SUURUS EI OLE PIISAV KEOd toetavad nutitelefoni tasumäära tõstmist 3,5 eurolt 6 eurole. See on asjakohane määr, mille kehtestamist KEOd soovisid juba 2025. aastal ja peab sellisena jõustuma. Eelnõu seletuskirjas on välja toodud, et keskmine nutitelefoni hind 2025. a I kvartalis oli 608 eurot, mistõttu oleks ka tõstetud tasumäär alla 1% keskmise nutitelefoni hinnast ja seetõttu ei mõjuta tarbijakäitumist. Samas on murettekitav, et enamiku teiste seadmete, sh süle- ja tahvelarvutite, tasumäärad jäävad samaks või tõusevad sümboolselt (vaid 0,5 eurot), sest: a) need määrad jäävad oluliselt alla KEOde varasemalt esitatud kompromissettepanekutele ning mõjutab tuntavalt kogutava erakopeerimise tasu suurust tervikuna; b) AutÕS § 27 lg 71 p 4 alusel saab salvestusseadmetelt kogutava tasumäär olla vahemikus 3–8 eurot. Seega jäävad eelnõus kavandatud tasumäärad seadusandja poolt 2021. aastal kehtestatud kaalutlusruumi alampiiri lähedale, mis ei ole piisav.	**Mittearvestatud, teadmiseks võetud** <u>Selgitus</u> Toote välja, et teile teeb muret, et enamiku teiste seadmete (peale nutitelefonide), sh süle- ja tahvelarvutite, tasumäärad jäävad samaks või tõusevad sümboolselt. Teie arvates jäävad need määrad oluliselt alla KEOde varasemalt esitatud kompromissettepanekutele, mis mõjutab tuntavalt kogutava erakopeerimise tasu suurust tervikuna. Selgitame, et „õiglane hüvitis“, mida õiguste omajad on õigustatud saama, on EL õiguse autonoomne mõiste, mida tuleb sisustada EL-is ühetaoliselt (EKo EGEDA, C-470/14, p 38). Erakopeerimise süsteem peab võimaldama kompenseerida õiguste omajatele kahju, mis on neile tekkinud seetõttu, et nende õiguste objekte võimaldatakse isiklikul eesmärgil loata reprodutseerida (EKo Padawan, C-467/08, p-d 39-42). Sellest tulenevalt on JDM tuginenud muudatuste kavandamisel eelkõige muutustele tarbimisharjumises, mis aitaks JDM-i hinnangul kõige paremini tagada õiglase hüvitise kogumist

	ja seda, et erakopeerimise tasu süsteem kompenseeriks õiguste omajatele tegeliku kahju. Lisaks toote välja, et AutÕS § 27 lg 7^1 p 4 alusel saab salvestusseadmetelt kogutava tasumäär olla vahemikus 3–8 eurot. Seega jäävad eelnõus kavandatud tasumäärad seadusandja poolt 2021. aastal kehtestatud kaalutlusruumi alampiiri lähedale, mis ei ole teie arvates piisav. Selgitame, et seadusandja andis Vabariigi Valitsusele tasumäärade vahemiku näol kaalutlusruumi, mille piires saab Vabariigi Valitsus seadusandja sekkumiseta tasumäärasid kehtestada. Pelk asjaolu, et mingi salvestusseadme või -kandja tasumäär on alampiiri lähedal, ei tähenda, et see tasumäär on liiga madal. Tasumäärad peaksid eelkõige olema seostatavad tegeliku tarbimiskäitumisega. Kui mingit salvestusseadet või -kandjat kasutataksegi erakopeerimise jaoks vähem, on õigustatud madalama tasumäära kehtestamine, isegi, kui see on seadusandja poolt kehtestatud alammäära lähistel ja võib anda näilise tunde, nagu oleks tasumäär sellisel juhul liiga madal.
5.3. ERAKOPEERIMISE TASU KOGUMISE MAHU EESMÄRK EI SAA TÄIDETUD KEOd on varasemalt korduvalt: a) rõhutanud vajadust korrigeerida tasumäärasid vastavalt THI muutusele ja selle muutuse prognoosi arvestavalt:	**Teadmiseks võetud** <u>Selgitus</u> Esiteks olete toonud välja, et THI muutus peaks olema tulevikku arvestav ning suurem kui vaid möödunud perioodi THI muutus, uute

- 2021. a veebruarist kuni 2026. a märtsini on üldine THI muutus olnud +48,9%. Võttes arvesse, et erakopeerimise tasumäärad kehtestatakse järgnevaks neljaks aastaks, siis peab ka THI muutus olema tulevikku arvestav ning suurem kui vaid möödunud perioodi THI muutus; - 2025. a eesmärgiks võinuks olla 2,8 miljonit eurot, sest, võrreldes 2021. a I kvartaliga, tõusis THI 2025. a IV kvartaliks 47,4%; - ka teistes liikmesriikides on võetud erakopeerimise tasu korrigeerimise aluseks just THI muutus. Näiteks Hollandis on erakopeerimise tasu tariifide korrigeerimisel lähtutud THI-st. b) juhtinud tähelepanu asjaolule, et teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega (sh Põhjamaadega) võrreldes on Eestis erakopeerimise eest kogutavad tasud madalad. Näiteks on Taanis tahvelarvutite, nutitelefonide ja arvutite tasumääraks 6,60 eurot ja Rootsis 6,76 eurot ning Islandil on seatud tasumääraks 1% nutitelefoni ja tahvelarvuti müügihinnast. Kui juba 2025. aastal oleks kohaldatud eelnõus välja pakutud tasumäärasid, siis oleks kogutud erakopeerimise tasu 2 007 649 eurot, mis on ligikaudu 270 000 eurot vähem kui eelnõu seletuskirja majanduslik mõju välja toob. Nimelt on eelnõu seletuskirja majandusliku mõju analüüsi aluseks 2024. a seadmete müügimahud, kuigi 2025. a mahud on olemas ja näitavad näiteks nutitelefonide müügimahtude langust. Lisaks tuleb arvestada, et AutÕS § 27 lg 7² kohaselt vaadatakse tasumäärad üle vähemalt kord nelja aasta tagant, mistõttu jäävad kehtestatud tasumäärad eelduslikult püsima järgmiseks neljaks aastaks kuni uue tarbijauuringu läbiviimiseni. Uute tasumäärade kehtestamisel ei ole aga arvestatud võimalike muutustega, sealhulgas elukalliduse tõusuga järgneva nelja aasta jooksul. See tähendab, et juba kehtestamise hetkel ebapiisavad tasumäärad muutuvad aja jooksul veelgi ebaproportsionaalsemateks, võrreldes õiguste omajatele tekkiva tegeliku kahjuga.	tasumäärade kehtestamisel ei ole arvestatud võimalike muutustega, sealhulgas elukalliduse tõusuga järgneva nelja aasta jooksul. Selgitame, et THI järgnevate aastate prognoosiga ei ole arvestatud, kuivõrd prognoos ei pruugi vastata tegelikkusele. Erinevatel aastatel võib THI muutuda väga erinevalt, nt kategoorias „Vaba aeg“ 01.2020 kuni 01.2021 (+5), 01.2022 kuni 01.2023 (+48). THI-d mõjutavad mitmed teineteisega seotud asjaolud. Juhul kui praegusel tasumäärade korrigeerimisel arvestada THI muutuse prognoosiga järgmise nelja aasta vältel, aga prognoos osutub tegelikust optimistlikumaks, võib tekkida olukord, kus kogutav tasu on ebaproportsionaalselt suur arvestades tegelikku THI muutust. Teiseks toote välja, et teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega (sh Põhjamaadega) võrreldes on Eestis erakopeerimise eest kogutavad tasud madalad. Selgitame, et iga EL liikmesriik on vaba määrama liikmesriigis kehtivaid tasumäärasid, niivõrd kui need tasumäärad vastavad „õiglase hüvitise“ kriteeriumile ja võimaldavad kompenseerida õiguste omajatele tegeliku kahju. On EL liikmesriike, kus tasumäärad on kõrgemad Eestis käesoleva määrusega kavandatavatest tasumääradest, aga on ka liikmesriike, kus tasumäärad on madalamad. Eeldatavasti on ka teistes liikmesriikides uuritud seda, millises mahus asjaomaseid seadmeid erakopeerimise

	eesmärkidel kasutatakse. Kuigi võrdlus teiste EL liikmesriikidega on asjakohane näitamaks Eesti situatsiooni laiemas pildis, peab lõppastmes määrama Eesti kehtima hakkavad tasud vastavalt siseriiklikule turuolukorrale. Kavandatavad tasumäärad sellest ka lähtuvad.
5.4. ERAKOPEERIMISE TASU KOGUMISE MAHT ELANIKU KOHTA PEAKS VASTAMA VÄHEMALT EL KESKMISELE TASEMELE Samuti ei pea paika eelnõu seletuskirjas välja toodud eeldus, et eelnõu jõustumisega paigutub Eesti erakopeerimise per capita pingereas Euroopa Liidu keskmike sekka. Eelnõu seletuskirja lehel 12 esitatud võrdlustabel tugineb 2018. a andmetele, mis on tänaseks aegunud. CISAC-i 2026. aastal avalikustatud ülemaailmse uuringu kohaselt oli 2024. aastal kogutud erakopeerimise tasu Euroopa Liidu liikmesriikides keskmiselt 2,07 eurot elaniku kohta ja mediaan 1,82 eurot elaniku kohta . Eelnõus kavandatud tasumäärade muudatuse tulemusel oleks Eestis kogutav erakopeerimise tasu hüpoteetiliselt 1,66 eurot elaniku kohta, mis jääb alla nii Euroopa Liidu liikmesriikide keskmisele kui ka mediaanile. Kui Eestis kogutaks 2,07 eurot elaniku kohta, oleks erakopeerimise kogulaekumine 2025. a andmetele tuginedes 2 542 745,21 eurot ehk ligikaudu 540 000 eurot rohkem kui praeguse eelnõuga ette nähakse. KEOd leiavad, et Eesti peaks seadma eesmärgiks koguda erakopeerimise tasu inimese kohta vastavalt Euroopa Liidu keskmisele tasemele ehk 2,07 eurot inimese kohta.	**Teadmiseks võetud** <u>Selgitus</u> Eelnõu koostamise ajal oli kättesaadav CISAC-i uuring, mis põhines 2018. aasta andmetel. Praeguseks on CISAC avaldanud uue uuringu, mis põhineb 2024. aasta andmetel. Uuendame seletuskirja värskemate andmetega. Vastab tõele, et 2024. aasta seisuga on EL-i keskmine 2,07 eurot elaniku kohta ja kavandatavate tasumääradega oleks 1,66 eurot elaniku kohta alla EL-i keskmise. Võrdlus teiste EL-i liikmesriikidega on asjakohane, kuid tasub rõhutada, et iga EL-i liikmesriik määrab tasud vastavalt riigisisesele olukorrale. Puhtstatistiline analüüs sellest, millises EL-i liikmesriigis kui palju tasu elaniku kohta kogutakse, ei pruugi anda tervikpilti sellest, milline peaks õiglane tasu olema Eestis.
5.5. EELNÕU EI TAGA AUDIO- JA AUDIOVISUAALVALDKONNA TASAKAALU 2025. aastal läbi viidud erakopeerimise tarbijauuringu tulemused näitasid, et nutitelefoni kasutatakse valdavalt muusikateostest ja süle- ning tahvelarvuteid audiovisuaalsetest teostest koopiate tegemiseks.	**Teadmiseks võetud** <u>Selgitus</u> Toote välja, et süle- ja tahvelarvuteid kasutatakse rohkem suuremamahuliste failide

Tasumäärade korrigeerimine eelnõus kavandataval kujul ei võta arvesse tänapäevaseid trende lühivideote tegemisel ja selle protsessi käigus toimuvast erakopeerimisest. Kuna süle- ja tahvelarvuteid kasutatakse rohkem suuremamahuliste failide kopeerimiseks, siis andmete maht, mida kopeeritakse, ei erine nutitelefonidest. KEOd leiavad, et muusika ja audiovisuaalsektori võrdse kohtlemise huvides peaks tõstma lisaks nutitelefonidele ka süle- ja tahvelarvutite ning lauaarvutite tasumäära vähemalt 6 euroni. Oleme selle soovi edastanud Justiits- ja Digiministeeriumile juba 2025. a märtsis. Süle- ja tahvelarvutite tasu tõus 6 euroni looks tasakaalu ja võrdse kohtlemise audio- ja audiovisuaalvaldkonna vahel ja väldiks edaspidiseid vaidlusi.	kopeerimiseks, seega andmete maht ei erine nutitelefonidest. Selgitame, et erakopeerimise süsteem peab tagama õiguste omajatele õiglase hüvitise (EKo Padawan, C-467/08, p-d 39-42), milles tuleb arvesse võtta õiguste omajatele erakopeerimisest tekkivat kahju (Samas, p 42). Teie arvamus põhineb seisukohal, et erakopeerimise erandile tuginemise käigus kopeeritavate failide maht on kausaalses seoses õiguste omajatele tekkiva kahjuga. See ei pruugi tõele vastata. Olulisem on see, millised seadmed millises mahus kasutust leiavad. Kui 2017. aastal kopeeriti nutitelefonidesse oluliselt vähem AV sisu (21% vastanutest, viimase 12 kuu jooksul) kui süle- või lauaarvutitesse (59%), siis 2025. aastaks oli olukord muutunud. Nutitelefonidesse kopeeriti märksa enam AV sisu kui enne (40%) ning süle- või lauaarvutitesse AV sisu kopeerimine on langenud (51%). See ilmestab, et just nutitelefonid on üha relevantsemad AV sisu kopeerimisel. Kui süle- või lauaarvutitesse muusika ja AV sisu kopeerimine oleks kasvanud märgatavalt, oleks õigustatud ka süle- ja lauaarvutite tasumäära tõstmine kuue euroni, kuid seda pole toimunud, pigem on neis seadmetes märgata langust erakopeerimise mahus.

5.6. PÕHJENDUSED TASUMÄÄRADE TÕSTMISEKS PEAKSID OLEMA RAKENDATUD TERVIKLIKULT KÕIGI SEADMETE LÕIKES Eelnõus nähakse ette, et vaid nutitelefonide tasumäär tõuseb seetõttu, et võetakse arvesse alla 15-aastaste tarbimisharjumusi, pilveteenuse tasu ja kontsertide salvestamist. KEOd leiavad, et nutitelefonide tasumäära tõstmise argumente tuleks arvestada ka teiste seadmete tasumäärade tõstmisel, eelkõige tahvel- ja sülearvutite puhul. Internetipõhiste teenuste ja pilvesalvestusplatvormide kasutamine on viimastel aastatel oluliselt kasvanud ning seda ka alla 15-aastaste seas. Nutitelefoni tasumäära kujundamisel on pilveteenuse kasutamist ja alla 15-aastaste tarbimisharjumusi komponentidena arvesse võetud. Samas pilveteenuse talletusruumi tehakse koopiaid ka tahvel- ja sülearvutitega, mistõttu peaks pilveteenuse ja alla 15-aastaste tarbimisharjumuste komponent kajastuma ka nende seadmete tasumäärades.	**Teadmiseks võetud** <u>Selgitud</u> Tarbimisharjumuste küsitluse tulemused ilmestavad, et Eesti tarbijad kasutavad sisu kopeerimiseks enim just nutitelefone, see osakaal on ajaga kasvanud (muusika puhul 2017. a 49% –> 2025. a 74%). Kui tahvel- ja sülearvutite kasutamine oleks samas ajavahemikus samuti kasvanud, oleks õigustatud ka nende seadmete tasumäära tõstmine, olenevalt kasutamise ulatusest näiteks kuue euroni. Kuna tahvel- ja sülearvuteid ei kasutata nii ulatuslikult erakopeerimiseks ja kasutus on ajaga vähenenud (muusika puhul 2017. a 57% –> 2025. a 36%), ei ole meie hinnangul nende seadmete puhul erakopeerimise tasumäära tõstmine õigustatud ulatuslikumalt kui seda näeb ette eelnõu.